

A LONDONI KONGRESSZUS TANULSÁGAI.

Írta: SCHWIMMER RÓZSA.

A nők választójogi világszövetségének negyedik nemzetközi összejövele, illetve első rendes közgyűlése Londonban folyt le, hivatalosan április 26-tól május 1-ig, de tényleg két nappal előbb kezdődött és négy nappal tovább tartott. A kongresszus időtartamának ez a kibővítése egyrészt a súlyos munkaprogramul nyugodt lebonyolítására, másrészt az angol választójogi mozgalom bővebb megismerésére szolgált.

A tárgyalásokról felesleges bővebben beszámolni, mert tekintélyes napilapjaink, főképpen Az Újság, a Pester Lloyd és a Neues Pester Journal kimerítő tudósításokat közöltek. E helyen inkább azokat a benyomásokat kell összegeznem, amelyeket a kongresszus és mindaz ami vele járt keltett. Ezekből vonhatók le a szükséges tanulságok.

A leghatalmasabb impressziót mindenkire feltétlenül a Szövetségen belül működő testületek kristálytisza demokráciája keltette. Akármit mondjanak is a demokráciát hivatalos monopóliumuknak lefoglaló testületek tagadhatatlan, hogy nincsen a világnak más nemzetközi organizációja, amelyben hamisítatlanabb formájában uralkodnék a demokrácia, mint a Nők Választójogi Világszövetségében. Minden rangú, rendű és a legkülönbözőbb politikai meggyőződésű asszonyok tökéletes egyetértésben dolgoznak a nők választójogának sürgős eléréseért. Összeköti őket az az évtizedes tapasztalatokból levont meggyőződés, hogy közvetlen politikai befolyás nélkül a nő irgalmassága, segítő készsége, gyámolító hajlama és szociális érzéke nem érvényesülhet az egész

társadalom javára. Bármely társadalmi törekvés, az otthon, a család igazi védelme, csak a választójogban nyer segítő eszközt.

Ezt a gondolatot Maud norvég királynénak a kongresszushoz intézett szavai épp így kifejezték, mint Ramsay Macdonald, vagy Mrs Philip Snowden szocialisták kongresszusi beszédei.

És a királynőtől a szocialista munkásnőig minden képviselt árnnyalat egytértett ebben.

A kongresszus súlyos munkát végzett az alapszabálymódosítással. A Szövetség 5 év előtt történt alakulásakor sok országban egyáltalában még nem volt szervezett választójogi mozgalom, egynél több országos választójogi szervezet pedig egyetlen államban sem volt. Most már alig van civilizált állam, amelynek nem volna élénk és viruló választójogi nőmozgalma. Sok államban pedig több országos szervezet alakult. Ez a szaporodás többnyire taktikai eltérésekből indult ki, de néhol bizony csakis személyeskedésből eredt. Így Hollandiában, Angliában és Dániában van egy-egy ilyen kicsinyes szempontból szervezett „újabb” országos testület. Mindezek a szervezetek a Nemzetközi Szövetséghez akarnak csatlakozni, hogy ennek hatalmából, sikereiből és eredményeiből élvezzenek.

Az új alapszabályok azonban szigorúan megkötik azokat a szervezeteket, amelyeket befogad, úgy hogy a kicsinyes személyeskedésnek még az árnyéka sem juthat a Nemzetközi Szövetséghez. Ennél fontosabb és jobb munkát az összesség érdekében sohasem végzett nőkongresszus. Pártatlan döntőbírárságot bízott meg a kongresszus az esetleg felmerülő viták eldöntésére.

A másik nagy és a választójogi kongresszus újján mind erősebben nyert benyomás: a nők választójogi gyakorlatában megnyilvánuló egységes vonás. Amerika, Ausztrália és Európa politikailag egyenjogúsított asszonyai okmánnal igazolhatóan, mind arra törekedtek, hogy az államban is érvényesítsék a családi szellemet. Abban az egészséges értelmében a szónak, hogy az állam a gyengébbeket: a gyermekeket, aggokat és betegeket védje és gyámolítsa, a nép gazdaságilag gyengébb rétegeinek pedig támasza legyen az emelkedés nehéz munkájában. Egyszerűen szociális politikát csinálnak mindenfelé. Sehol sem lett reakció a politika a nők közvetlen politikai befolyása tévén. Ezt annál inkább ki kell emelnünk, mert a nőket kizáró általános férfi választójog minden országban reakciót szült.

A nők szociális alkotásokra ösztönző politikai befolyásának dokumentumai az illető országok törvénykezése. Ezek a törvények pedig komoly méltóságot adnak a többi ország asszonyai követelésének. Nem volt szónok a kongresszuson, aki azt nem hangsúlyozta volna, hogy a választójogot olyan eszköznek tekinti, amellyel hazája szociális bajainak orvoslásában akar résztvenni.

A férfi szónokok, angol parlamenti tagok, írók, lelkészek, ügyvédek, orvosok, valamennyien hangsúlyozták, hogy a modern politikai élet nem nélkülözheti tovább a nők közreműködését.

Valósággal banális már annak mind újból és újból való hangoztatása, hogy abból a sok rosszból, amit a nő politikai egyenjogúsítása esetére jövendöltek, semmi sem következett be. De ahányszor csinos, elegáns fiatal

vagy öreg asszony-szónokról kiderül, hogy ő választópolgár, vagy pláne képviselő, vagy miniszter – hiszen ilyen is akad már a mi sorainkban – mindannyiszor találkozik naiv lélek, aki csodálkozva kiböki: lám és milyen nőies, semmiben sem változott meg.

Nagy benyomást keltett valamennyiünkben a Balkán asszonyai nyugati kultúra után való lelkes törekvése. Tavaly Bulgária, az idén Szerbia csatlakozott. Franciaországé Belgium csatlakozásában a nehezen induló, de azután mozgalmakban annál energikusabb asszonytársadalmak képviseletét nyertük. Ausztria csatlakozását csak az alapszabályokba iktatott külön pont alapján fogadhattuk el. A régi alapszabályok szerint Ausztria nem csatlakozhatott, mert törvényei tiltják a nők politikai szervezkedését. A módosítás erre a kivételes esetre felveendőnek mondta a törvény kijátszásával alkotott „oszták választójogi nőbizottságot”. A szövetség Mrs Chapman Catt indítványára a következő jelszót fogadta el:

„Lényeges dolgokban egységesség, lényegtelenekben szabadság, mindenben pedig szeretet.” Nemzetközi himnusz, zászlót és lobogót választott a kongresszus. Az első angol nő írta, a két utóbbit egy svéd művésznő tervezte.

De a kongresszus legnagyobb tanulsága az angol nőmozgalom közelebből való megismerése volt.

(Folytatjuk.)